

СТАН ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Горобець Анастасія Олександрівна
здобувачка магістерського рівня вищої освіти
спеціальності 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

Максименко Юлія Вікторівна
кандидат біологічних наук, доцент кафедри зоології,
біологічного моніторингу та охорони природи
Житомирський державний університет
імені Івана Франка м. Житомир, Україна

Анотація: Повномасштабне вторгнення Росії в Україну завдало значної шкоди природним екосистемам нашої країни. Негативний вплив війни на природу триває протягом усіх 9 років російської агресії проти України. Але з лютого 2022 року географія та масштаби цього впливу значно збільшилися. Незважаючи на недоступність значної кількості даних про вплив повномасштабної війни на природу, вже зараз можна зробити попередні висновки про шкоду, завдану різним екосистемам на основі відкритих джерел інформації.

Ключові слова: природно-заповідний фонд, воєнні дії, національні природні парки, природні заповідники, Україна.

Повномасштабне вторгнення Російської Федерації в Україну мало значний вплив не лише на суспільство та інфраструктуру країни, а й на її екосистеми. Наслідки збройної агресії для об'єктів природно-заповідного фонду (ПЗФ) України є значними. Щодня фіксуються події та явища, спричинені військовими діями на території нашої країни [2, с. 34]. Це і загибель великої кількості різних представників унікальної флори і фауни, а також викиди в атмосферу великої кількості певних хімічних речовин, в ґрунт і підземні води. Всі компоненти природних комплексів страждають від забруднення надмірною

кількістю токсичних металів та інших хімічних сполук - продуктів детонації боєприпасів [3, с. 28].

Внаслідок активних бойових дій, що розпочалися 24 лютого 2022 року, станом на жовтень цього року понад 900 об'єктів ПЗФ в Україні вже зазнали значної екологічної та економічної шкоди. Загальна площа природно-заповідних територій в Україні становить 1,2 мільйона гектарів [2, с. 63]. Під загрозою опинилися Чорноморський та Дунайський біосферні заповідники, а також біосферний заповідник "Асканія-Нова", де охороняються та відновлюються популяції ендемічних степових видів.

Активні бойові дії порушують спокій диких тварин. В результаті вони гинуть або намагаються покинути природне середовище існування. Адаптація до нових умов життя вимагає часу і створює додаткову конкуренцію і додаткову боротьбу за виживання. Нестача їжі та притулку може призвести до загибелі багатьох тварин, особливо рідкісних ендемічних видів, які зустрічаються лише в певному регіоні.

Бойові дії були визначені як екологічна загроза через знищення 14 Рамсарських угідь, що охоплюють загальну площу 397 700 гектарів. За час війни було знищено 2,9 мільйона гектарів Смарагдової мережі України, яка є частиною європейської мережі природоохоронних територій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Андронов В. А., Варивода Є. О., Тітенко Г. В. Заповідна справа: навчальний посібник: Харків: НУЦЗУ, 2013. 204 с.
2. Блага А. Б., Загороднюк І. В., Короткий Т. Р. На межі виживання: знищення довкілля під час збройного конфлікту на сході України: Київ: КИТ, 2017. 88 с.
3. Василюк О., Норенко К. Вплив військової діяльності на природу України: посібник: Львів: «Компанія "Манускрипт"», 2019. 68 с.